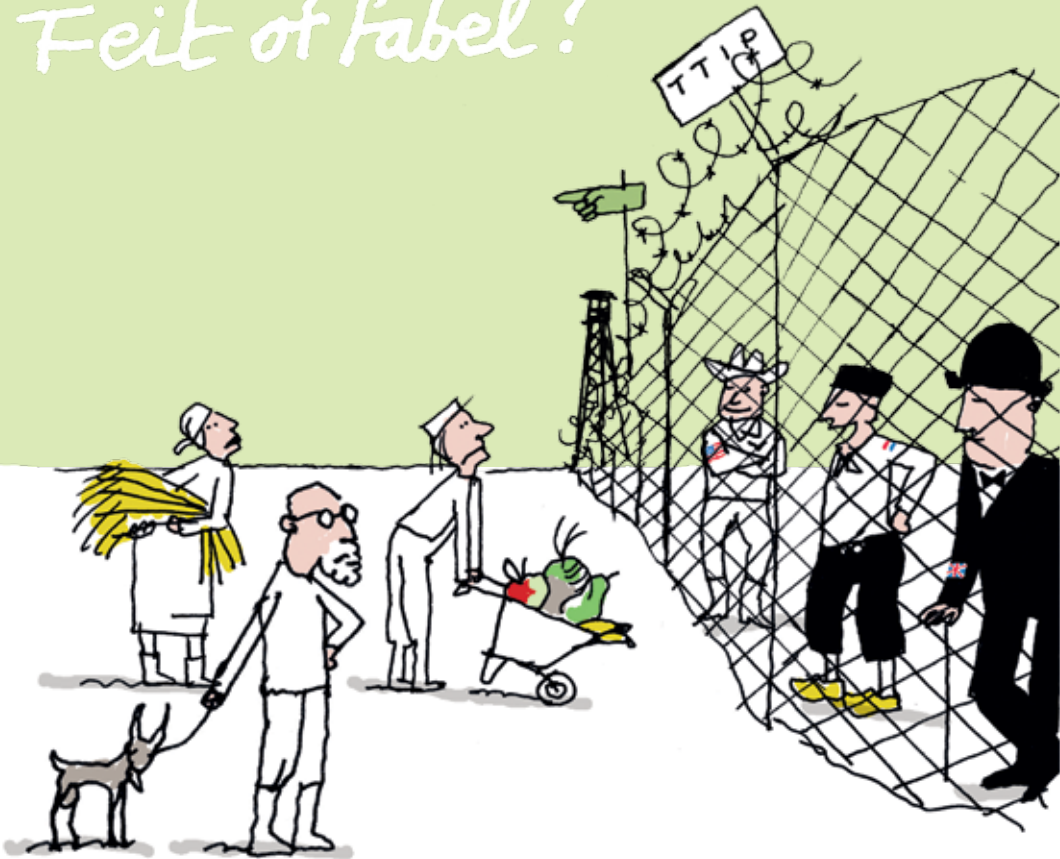

CLAIM 9.

TTIP IS GOED NIEUWS VOOR DE REST VAN DE WERELD

Feit of fabel?

"Een vrijhandelsakkoord tussen Europa en de Verenigde Staten is van groot belang voor Nederland, voor Europa en voor de rest van de wereld (...) uiteindelijk zijn er alleen maar winnaars."¹

-Lilianne Ploumen, minister Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking

Onderzoeken naar TTIP wijzen uit dat de rest van de wereld verliest bij het afsluiten van dit verdrag. Voorstanders houden echter vol dat TTIP een positieve bijdrage levert aan mondiale ontwikkeling omdat de verliezers zullen worden gecompenseerd.

TTIP heeft ook grote gevolgen voor de landen buiten de EU en de VS. Maar is het verdrag ook in hun belang? De VS en de EU claimen van wel. Ook Minister Ploumen lijkt hiervan overtuigd. Ze verwijst² hiervoor naar de onderzoeksresultaten van de Bertelsmann Stichting³ en de EU. Deze rapporten voorspellen dat de economische groei in de VS en de EU als gevolg van TTIP positief doorwerkt in andere landen. Volgens de EU kan

deze economische groei oplopen tot een bedrag van € 86 miljard in 2027.⁴ Om deze reden prijst de minister – immers ook verantwoordelijk voor ontwikkelingssamenwerking – het verdrag als “een positieve bijdrage aan de mondiale agenda”.⁵

'Big Bonanza' voor ontwikkelingslanden

Doordat de twee grote handelsblokken vergaand economisch gaan samenwerken, heeft dit veel invloed op de wereldwijde handel en investeringsstromen en de toegang van derde landen tot de VS en de EU. De Europese Commissie noemt TTIP een 'Big Bonanza' voor ontwikkelingslanden.⁶ Dit is gebaseerd

op de veronderstelling dat gelijkstellen of wederzijds erkennen van regels en standaarden ervoor zorgt dat derde landen makkelijker kunnen exporteren naar beide landen. Ze zouden dan niet aan twee sets regels en standaarden moeten voldoen, maar nog slechts aan één. Helaas blijkt uit de teksten in het TTIP-hoofdstuk over oorsprongsregels ('rules of origin') dat goederen uit andere landen niet dezelfde voordelen kunnen genieten als die uit de VS en EU.⁷ De 'Big Bonanza' zal dus uitblijven.

Afname marktaandeel van de rest van de wereld

Sterker nog, uit de studie van de Bertelsmann Stichting blijkt dat TTIP leidt tot een afname van het marktaandeel van de rest van de wereld vanwege de toenemende handel tussen de markten van de VS en de EU. Dit gaat namelijk ten koste van hun huidige import uit derde landen.⁸ Landen die voorheen nauwe handelsverbanden onderhielden met de EU en de VS, zoals Canada, Mexico, Noorwegen, Turkije en Rusland verwachten dan ook een forse daling van hun BNP. Nog verontrustender is de voorspelling dat ook lage-inkomenslanden getroffen zullen worden door een afname (gemiddeld -1,4 procent) van hun BNP,

wat lijnrecht tegen de ontwikkelingsdoelstellingen van de EU ingaat.

Standaarden afdwingen

Het afdwingen van mondiale standaarden is een belangrijk doel van TTIP. Hiermee willen de EU en de VS, mede door de tegenvallende resultaten in de WTO-onderhandelingen, de regels van de internationale handel bepalen en het risico vermijden dat opkomende economieën hierin het voortouw nemen. TTIP is zodoende een geopolitieke strategie om de positie van de VS en de EU in een multipolaire wereld te beschermen (zie ook claim 10).⁹ Opkomende economieën als Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika houden zich niet altijd aan de klassieke neoliberale inzet van de EU en de VS als het om het organiseren van handel en regulering gaat. Onderzoek wijst uit dat de invloed van deze landen in het vaststellen van nieuwe wereldwijde standaarden afneemt door TTIP.¹⁰ Zo zal TTIP druk uitoefenen op de marktbescherming die opkomende en ontwikkelingslanden gebruiken om lokale en kwetsbare sectoren te stimuleren. Dit heeft tot gevolg dat deze landen te maken krijgen met flinke welvaartsverliezen, omdat ze uit hoogwaardige industrieën en waardeketens worden weggeconcurrerd.

'West against the rest' of een model van mondiale duurzame ontwikkeling

TTIP kan dus worden gezien als een reactie op de opkomst van landen uit de 'Global South' en dan voornamelijk de BRICS-landen (Brazilië, Rusland, India en China). Volgens Walden Bello¹¹ is TTIP een onderdeel van de 'West against the rest'-strategie om stand te houden tegen opkomende economieën. En is het daarom in het belang van ontwikkelingslanden zich uit te spreken tegen TTIP.¹² Op deze manier kunnen ze voorkomen dat ze later handelsvoorwaarden moeten accepteren die eenzijdig bepaald zijn door de EU en de VS zonder hier enige invloed op te hebben gehad.¹³ TTIP kan dan ook worden gezien als een instrument om Zuid-Zuid relaties te verzwakken en westerse dominantie te institutionaliseren.¹⁴ Het maakt het moeilijker voor opkomende economieën om te kiezen voor Zuid-Zuid relaties en een (eigen) mondiale duurzaamheidsagenda voor te stellen. TTIP ondermijnt het ontstaan van een multipolaire wereld die niet afhankelijk is van de standaarden die worden gezet door twee economische grootmachten.

- 1 Trouw, 7 september 2013.
- 2 Ploumen, L. The Next Step in Transatlantic Relations, speech gehouden bij The Center of Transatlantic Relations op de John Hopkins Universiteit, 27 juni 2013.
- 3 Bertelsmann Stiftung (2013). TTIP Who benefits from a free trade deal? http://www.bfna.org/sites/www.tni.org/files/TTIP-GED_study_17June_2013.pdf
- 4 European Commission (2013). Impact assessment of TTIP, p. 44.
- 5 Ploumen, L. The Next Step in Transatlantic Relations, speech gehouden bij The Center of Transatlantic Relations op de John Hopkins Universiteit, 27 juni 2013.
- 6 Euractiv, TTIP is big bonanza for developing countries, EU claims, 28 January 2015. <http://www.euractiv.com/sections/development-policy/ttip-big-bonanza-developing-countries-eu-claims-311507>
- 7 European Commission, Rules of origin (ROOs) in TTIP Agreeing rules that determine which products benefit from TTIP. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153001.4%20RoO%20REV%20150109.pdf
- 8 Bertelsmann Stiftung (2013). TTIP Who benefits from a free trade deal? p. 28. http://www.bfna.org/sites/www.tni.org/files/TTIP-GED_study_17June_2013.pdf
- 9 Perez Rocha, M. TTIP Why the Rest of the World Should Beware, 3 June 2015.
- 10 Philip I Levy, Bargains among behemoths: TPP and TTIP implications for developing countries, The Chicago Council on Global Affairs, Northwestern Kellogg School of Management (2013)
- 11 Perez Rocha, M. TTIP Why the Rest of the World Should Beware, 3 June 2015.
- 12 Idem.
- 13 Het eerder afgesloten North American Free Trade Agreement (NAFTA) tussen de VS, Canada en Mexico illustreert dit. In haar twintigjarige bestaan heeft geen enkel ander land zich bij het verdrag aangesloten. Chili heeft overwogen om deel te nemen, maar zag hier op het laatste moment vanaf vanwege haar gebrek aan inspraak. (Barker, T. On the "Outs", An early geo-economics conundrum for the US-EU trade deal.) http://www.bfna.org/in_the_news/on-the-outs-an-early-geo-economic-conundrum-for-the-us-eu-trade-deal
- 14 Perez Rocha, M. TTIP Why the Rest of the World Should Beware, 3 June 2015

Dit is hoofdstuk 9 uit de publicatie 'Feiten & Fabels: 10 claims over TTIP' van PAJ, SOMO en TNI. De volledige publicatie is online te vinden op www.authentiekejournalistiek.org, www.somo.nl of www.tni.org en www.stopttip.nl/feitenfabels

Colofon

Titel Feiten en Fabels: 10 claims over TTIP

Uitgegeven door Platform Authentieke Journalistiek (PAJ), Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO), Transnational Institute (TNI)

Auteurs Bas van Beek, Sophia Beunder, Roeline Knottnerus, Jilles Mast, Roos van Os en Hilde van der Pas

Eindredactie Noor Backers

Vormgeving Karen Paalman, www.getlos.nl

Illustraties Milo Rottinghuis, www.milo.nu

ISBN 978-94-6207-065-3

September 2015

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt met financiële steun van de Europese Commissie (d.m.v. het project: "Making EU investment work for sustainable development"), het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Sigrid Rausing Fonds. De auteurs zijn exclusief verantwoordelijk voor de inhoud van de publicatie en de wijze waarop deze gebruikt wordt.